

Automatické zpracování vojenských jazykových informací

Major Miloslav Polanský, promováný filolog

Na úseku automatického zpracování vojenských jazykových informací se řeší dva úkoly, a to statistický výzkum vojenského jazyka a strojový překlad.

Cílem prvního úkolu je postupně stanovit repertoár, rozložení četností a základní statistické charakteristiky prostředků vojenského jazyka (písmen a jejich digramových a trigramových kombinací, slov, syntaktických konstrukcí a vět) pro jednotlivé druhy vojsk, vojenské obory a velitelské stupně. Na základě statistického výzkumu vojenského jazyka, klasifikace operační, taktické a týlové informace a věcného posouzení vojenských operátorů a dalších vojenských odborníků lze uskutečnit kompresi a formalizaci velitelského jazyka a tím i formalizaci bojové a operační dokumentace. Statistický výzkum a formalizace vojenské jazykové informace jsou důležitým předpokladem pro efektivní kódování vojenských jazykových informací v samočinném počítači. Kompresi velitelského jazyka sledujeme zvýšit úspornost různých komunikačních systémů. Statistického výzkumu využije

také kódovací a šifrovací služba ke zkvalitnění obsahové náplně slovníků šifer a hovorových tabulek tím, že do nich zařadí nejfrekventovanější ucelené fráze, rozkazy, hlášení, obraty, písmena a jejich kombinace, které vyjádří jedním kódovým znakem. Tak se zvýší jejich operativnost, kryptologická bezpečnost a hospodárnost.

V oblasti strojového překladu je snaha perspektivně pomoci řešit rozsáhlé úkoly vojenské a technické informační služby armády, tj. postupně v souladu s výzkumnými pracemi civilních institucí připravit po lexikografické a logickomatematické lingvistiky Ústavu pro jazyk český ČSAV.

V otázkách statistického výzkumu vojenského jazyka spolupracujeme v rámci smíšené pracovní komise s oddělením matematické lingvistiky Ústavu pro jazyk český ČSAV.

Další články dvou význačných československých odborníků mají informovat čtenáře o otázkách matematické lingvistiky.

Koncepce statistického výzkumu vojenského jazyka

Doc. Dr. Lubomír Doležel, CSc, Ústav pro jazyk český ČSAV

V celé řadě úkolů, které dnes řešíme pomocí samočinných počítačů, zaujímá významné místo **automatické zpracování jazykových (nenumernických) informací**. Tím rozumíme takové operace, na jejichž vstupu je zadán nějaký jazykový text a na výstupu se objevuje určitá (v podstatě logická) transformace vstupního textu, např. překlad textu do jiného jazyka nebo

kódu, vyhledání obsahových indexů, textu, resumé obsahu textu atd. Všechny tyto operace provádí zatím člověk. Moderní samočinné počítače umožňují předat tyto práce strojům a uskutečnit tak technickou revoluci v překládání, dokumentaci, referování, vyhledávání informací atd.

Automatické zpracování jazykových informací není možné bez exaktního studia